

УДК 519.865

Зелінська О.В., Попадинець Н.П.

Вінницький національний аграрний університет

РИНКОВА РІВНОВАГА ТА МЕТОДИ ЇЇ ДОСЛІДЖЕННЯ

Zelienska O., Popadynets N.

MARKET EQUILIBRIUM AND METHODS OF ITS RESEARCH

Умови теперішньої економіки вимагають від суб'єктів економіки застосування нових підходів для підвищення ефективності їх діяльності. Саме моделювання економіки є сучасним розв'язанням різних економічних завдань, що постають перед суб'єктами економіки.

Завданням дослідження кон'юнктури ринку є розробка оперативних управлінських рішень стосовно досягнення ринкової рівноваги. Саме ринкова рівновага виступає лише як особливий випадок стану економіки, для якого характерна власна логіка взаємозв'язку економічних параметрів і специфічний спосіб відновлення стійкого рівноважного стану між наявними у суспільстві засобами і потребами [1].

Дослідженням рівноваги ринку завжди приділялась велика увага науковців, зокрема Л. Вальрас, Е. Енгель – автори першого класичного підходу, А. Маршалл – павутино-подібна модель ринку, К. Ерроу побудував свою концепцію на теорії корисності, Є.С. Слуцький, В. М. Данич, Л. Н. Сергеева методи експериментальної економіки.

Тому ринковим відносинам у сучасних умовах потрібна модель встановлення рівноважної ціни на ринку. Одною з моделей, що може визначати основні параметри ринкової рівноваги на ринку досконалої конкуренції є модель Вальраса. За своєю сутністю ця модель є однією із перших економіко-математичних моделей. Ключовим механізмом у теорії загальної рівноваги Л. Вальраса (закон Вальраса) є зміна структури цін рівноваги. Дану теорію він побудував у вигляді системи рівнянь.

Закон Вальраса — закон, згідно з яким сукупна сума попиту в народному господарстві за вартістю завжди дорівнює сумі пропозиції (поняття рівноваги й вартості збігаються) [2].

Автор у своїй моделі товарами і послугами вважає такі специфічні товари, як гроші й цінні папери. Тому продавець будь-якого товару чи послуги пропонує попит на інший товар або послугу, але цей попит може пропонуватися не лише на реальні товари і послуги, а й на гроші, цінні папери. Тому загальна сума доходів і витрат, згідно із законом Вальраса, сходиться за умови, що до витрат зараховують і грошові заощадження. Будь-який рівень цих заощаджень виражається у попиті та пропозиції такого товару, як гроші. Якщо попит зосереджується на грошах, то в народному господарстві бракує ефективного попиту, що спричиняє перевищення виробництва товарів і послуг [3].

Недоліком моделі Л. Вальраса є те, що це надто абстрактна, гіпотетична модель «ідеального ринку», в якій для того, щоб довести можливість ринку досягати рівноваги, необхідно, щоб всі процеси ринку пристосувались й наблизились до рівноваги. Вальрас не вважав свою систему рівнянь такою, що цілком відповідає дійсності, а розглядав її як ефективний допоміжний засіб математичного аналізу, висновки якого слід обережно переносити на реальні проблеми.

Початком моделі Вальраса, як вдало зазначають західні та вітчизняні науковці, послужила біржа, зокрема дії аукціоніста, який називає попередні ціни, що дає змогу укласти попередні контракти. Аукціоніст також швидко реагує на найменші розбіжності між попитом і пропозицією. Згодом так званого аукціоніста в теоріях неокласиків було замінено умовою повної інформованості економічних суб'єктів про всі параметри попиту і пропозиції [3].

Наведемо приклад практичного використання моделі Вальраса. На основі аналізу діяльності чотирьох аграрних ринків України вчені ННЦ «ІАЕ» побудували моделі ринкової рівноваги Вальраса. У результаті розрахунків були визначені оптимальні обсяги виробництва сільськогосподарськими підприємствами кожного з видів рослинницької продукції та величина ресурсів і коштів, необхідних для вирощування урожаю 2015 року, за різними елементами витрат. Важливо, що розрахунки зроблені для підприємств різних природно-кліматичних зон України із різним рівнем ресурсного забезпечення. Такий підхід дозволив оптимізувати обсяги інвестицій у пріоритетні галузі сільського господарства [5,6].

Ефективне функціонування підприємства базується на його адаптованості до умов ринку, кон'юнктури, величини попиту та сегменту покупців на яких орієнтована діяльність підприємства. Всі рішення на підприємстві, що носять виробничий, фінансовий, інвестиційний та соціальний характер приймаються залежно від стану ринку та прогнозу щодо формування рівноваги на ньому.

Література:

1. Одинцов М.М. Прогнозування попиту і споживання продуктів харчування як чинник сталого розвитку продовольчого ринку регіону [Текст] / М.М. Одинцов // Економіка АПК. – 2009. – С.145.
2. Воронцов В.В. Концепція моделювання формування попиту на ринку споживчих товарів [Текст] / В.В. Воронцов // Держава та регіони. – 2009.- №3. – С. 38.
3. Прогнозування попиту та пропозиції : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://or.yandex.ru/>
4. Білорус О.Г. Глобальна продовольча безпека: монографія / О.Г. Білорус, М.В. Зубець, П.Т. Саблук, В.І. Власов. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2009. – 486 с.

5. Безуглий М.Д. Стан, основні тенденції розвитку сільського господарства України протягом 2011 року та напрями розвитку в 2012 році. / М.Д. Безуглий, С.М. Кваша // – Економіка АПК, 4'2012 (210). – С. 3-14.

6. Месель-Веселяк В.Я. Аграрна реформа і організаційно-економічні трансформації у сільському господарстві / В.Я. Месель-Веселяк. – К.: Нац. наук. центр «Ін-т аграрної економіки», 2010. – 57 с.

УДК 330

Кареліна О. В.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**ТРАНСФОРМАЦІЯ РИНКУ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ**

Karelina O. V.

**TRANSFORMATION OF THE SOFTWARE MARKET FOR
AUTHOMATIZATION OF ACCOUNTING IN UKRAINE**

В умовах інформаційної економіки, до якої переходить увесь світ, а отже й Україна, бухгалтерський облік ведеться виключно в інформаційних системах. Питання, що стосуються кардинальних змін ринку програмного забезпечення обліку, можуть визначити як глибокі проблеми, так і відкрити нові перспективи для економічної системи України.

Трійкою найпопулярніших бухгалтерських програм в Україні є 1С, Парус та Галактика [1; 2]. Їх виробники потрапили до санкційного списку РНБО, що значно обмежує діяльність аж до повної заборони на продаж програмного забезпечення. Однак на офіційних сайтах цих компаній не йдеться про зміни у роботі. Підприємства-користувачі теж не змінюють програмну складову своєї інформаційної системи, оскільки це рівнозначно зміні офісу і половини працівників.

Указ Президента про застосування санкцій проти визначеного кола ІТ-фірм не вплинув принципово на роботу українських компаній, однак він повинен стати викликом для українських розробників інформаційних систем управління. Зараз на ринку автоматизації обліку є програми ІТ-Enterprise. Бухгалтерія, Інфо-Бухгалтер, Хепі-Бух, JSolutions та інші. Функціонал цих продуктів вирішує усі питання бухгалтерського, податкового, а в деяких випадках і управлінського обліку. Однак повноцінною заміною за 4 місяці дії санкцій вони не стали.

Така тенденція збережеться й надалі, аж поки провайдери послуг інформатизації ставитимуть собі задачу лише розвинути можливості програм. Визначальним фактором успіху автоматизації засобами 1С є розгалужена мережа фірм-франчайзі, які впроваджують програмні рішення, конфігурують їх відповідно до задач замовника, навчають користувачів, консультують з питань щоденної роботи, оновлюють програми і надають усі можливі послуги супроводу. Українським виробникам необхідно винайти систему підтримки своїх програм автоматизації обліку.